

[Avaleht](#) > ... > [Perekonnaasjad Ja Pärimine](#) > [Elatist](#) > Scotland

Elatist

Šotimaa

Sisu koostaja:

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Mida tähendavad mõisted „elatis” ja „ülalpidamiskohustus”? Kes peavad maksma teistele elatist?

Šotimaal on praegu elatise määramiseks kaks süsteemi: [lastele makstavat elatist käsitlev 1991. aasta seadus](#) on üldiselt üliluslik [1985. aasta perekonnaseaduse \(Šotimaa\)](#) suhtes ning sellega on lastele makstava elatise teema ja kohtualluvus selles küsimuses viidud eraõiguse valdkonnast avaliku õiguse valdkonda.

Samas lastele makstavat elatist käsitlevat seadust kohaldatakse üldjuhul ainult siis, kui hooldusõigusega isik, lapsest eraldi elav vanem ja laps elavad alaliselt Ühendkuningriigis. Kui 1991. aasta seadust ei kohaldata, lähtutakse 1985. aasta perekonnaseaduses (Šotimaa) sisalduvast vanemast korrast.

Lastele makstavat elatist käsitleva 1991. aasta seaduse kohaselt on vaid n-ö kvalifitseeruv lapsel (s.t laps, kelle vähemalt üks vanem elab temast eraldi) õigus saada elatist [lapse elatise küsimustega tegeleva teenistuse \(Child Maintenance Service\)](#) otsuse alusel. Lapse hooldusõiguse saanud vanem (või mõni muu kvalifitseeruv isik) võib taotleda lapsele elatist lapsest eraldi elavalt vanemalt.

1985. aasta perekonnaseaduse (Šotimaa) kohaselt on elatise maksmise kohustus järgmistel isikutel:

- mehel oma abikaasa ees;
- naisel oma abikaasa ees;
- isal või emal oma lapse ees;
- isikul lapse ees, kelle ta on võtnud oma perekonna liikmeks (s.t mitte sellise lapse ees, kelle on tema juurde elama usaldanud kohalik või mõni muu avalik-õiguslik asutus või vabatahtlik organisatsioon).

Ka endisel registreeritud partneril võib olla kohustus maksta elatist oma endisele registreeritud partnerile.

2 Millise vanuseni võib laps elatist saada? Kas alaealiste ja täiskasvanute ülalpidamise kohta kehtivad erinevad eeskirjad?

Lastele makstavat elatist käsitleva 1991. aasta seaduse kohaselt peab laps olema:

- alla 16aastane või
- alla 19aastane ja omandama statsionaarses õppevormis haridust, mis ei ole kõrgharidus, või
- alla 18aastane ning võimeline kas töötama või osalema noortele suunatud koolitusel, samas kui vanemal on endiselt õigus saada lapsega seoses elatist.

1985. aasta perekonnaseaduse (Šotimaa) kohaselt on laps määratletud järgmiselt:

- alla 18aastane isik või
- 18–25aastane isik, kes korralikult ja nõuetekohaselt omandab haridust haridusasutuses või läbib koolitust tööhõive eesmärgil või kutseoskuste omandamiseks.

3 Kas ma pean elatise taotlemiseks pöörduma pädeva asutuse või kohtu poole? Kuidas elatise taotlemine toimub?

Kui mõlemad vanemad elavad Šotimaal või Ühendkuningriigi mõnes muus osas, tuleb taotlus esitada lapse elatise küsimustega tegelevale teenistusele. Kui üks vanematest elab väljaspool Šotimaad, võib teine vanem esitada kohalikule esimese astme kohtule taotluse elatise määramise otsuse saamiseks, kuid ta peab küsima õiguslast nõu selle kohta, kuidas seda teha.

4 Kas elatise taotluse saab esitada lapse või sugulase (kui saab, siis millise astme sugulase) nimel?

Lapse elatise taotluse võib esitada lapsevanema või lapse eest vastutava muu isiku nimel, tingimusel et taotleja on saanud selleks loa või volituse. Laps ei endale elatist ise taotle, välja arvatud juhul, kui ta on üle 12aastane ja elab Šotimaal.

5 Kuidas leida pädev kohus, kui ma soovin asja kohtusse anda?

Üldjuhul on pädev lapse elukohajärgne esimese astme kohus. Üksikasjalikku teavet Šotimaa kohtute kohta on võimalik leida [Šotimaa kohtuameti](#) veebisaidilt.

6 Kas ma pean asja kohtusse andmiseks kasutama vahendaja (nt advokaadi, kesk- või kohaliku asutuse jne) abi? Kui mitte, siis kuidas asja kohtusse andmine toimub?

Jah, õiguslast nõu tuleb küsida perekonnaõiguse valdkonnas praktiseerivalt juristilt.

7 Kas ma pean asja kohtusse andes tasuma lõive? Kui pean, siis kui suured need lõivud võivad olla? Kas ma saan taotleda menetluskulude katteks menetlusabi, kui mul ei ole piisavalt rahalisi vahendeid?

Tasuda tuleb kohtukulud ja õiguskulud, kuid [Šotimaa Õigusabi Ametile](#) võib esitada taotluse õigusabi saamiseks.

8 Millise ülalpidamise viisi võib kohus määrata? Kuidas arvutatakse elatise summa? Kas kohtuotsust saab elukalliduse suurenemise või pereolude muutumise korral läbi vaadata? Kui saab, siis kuidas see toimub (kas on näiteks olemas automaatne indekseerimise süsteem vms)?

Kohus võib ette näha elatise lapsele või abikaasale. Elatise suurus sõltub mitmest tegurist, eelkõige elatise maksja sissetulekust. Elatise määramise otsuse muutmiseks võib kumbki pool esitada avalduse kohtule. Elatist ei saa tavaliselt nõuda tagasiulatuvalt, st taotluse esitamise kuupäeva eelse aja kohta, kuid kohtunik võib otsustada teha erandi.

9 Kuidas ja kellele elatist makstakse?

Lapse elatise summa makstakse tavaliselt sellele vanemale, kellega laps elab.

10 Kui kohustatud isik (võlgnik) hoiab elatise maksmisest kõrvale, siis kuidas sundida teda makseid tegema?

Šotimaal on kättesaadavad erinevad täitemeetmed. Need hõlmavad järgmist:

- sissetuleku arestimine;
- pangakontol olevate ja muude rahaliste vahendite arestimine;
- maa ja hoonete käsutamisele piirangu seadmine.

Täitemeetmeid võtavad tavaliselt esimese astme kohtu kohtutäiturid, kes on sõltumatud kohtuametnikud.

11 Palun kirjeldage lühidalt võimalikke piiranguid elatise maksmisel, eelkõige võlgniku kaitse eeskirju ning aegumis- ja igamistähtaegu teie täitesüsteemis.

Šotimaal on täitemenetlus ette nähtud [võlgnikke käsitleva 1987. aasta seadusega \(Šotimaa\)](#). Nimetatud seadus sisaldab sätteid täitemenetluse kohta ja sellega nähakse ette võlgniku kaitse tase. Näiteks on seadusega piiritletud, kui suure summa võib tööandja võlgniku töötasust maha arvata.

Šotimaal ei ole kehtestatud aegumistähtaegu seoses elatise sissenõudmisega. Mis tahes tasumisele kuuluvat võlga on võimalik sisse nõuda seni, kuni võlgnik on Šotimaal või kuni võlgnikul on Šotimaal arestitavat vara. Kuid kui seoses ülalpidamiskohustusega tuleb Šotimaa kohtus kohaldada teise riigi õigust, kohaldab kohus tolle riigi asjaomaseid õigusnorme.

12 Kas mind saab elatise sissenõudmisel abistada mõni organisatsioon või ametiasutus?

Teid võib abistada [lapse elatise küsimustega tegelev teenistus](#) (kui mõlemad vanemad elavad Ühendkuningriigis). Kui üks lapsevanem elab välismaal, võite abi paluda Šotimaa keskasutuselt. Šotimaa keskasutuse kontaktandmed on esitatud allpool.

13 Kas (valitsus- või eraõiguslikud) organisatsioonid võivad teha võlgniku eest elatise täielikke või osalisi ettemakseid?

Ei.

14 Kui mina elan asjaomases liikmesriigis, aga võlgniku alaline elukoht asub muus liikmesriigis:

14.1 Kas ma saan abi kõnealuse muu liikmesriigi ametiasutuselt või eraõiguslikult organisatsioonilt?

Te peaksite võtma ühendust Šotimaa keskasutusega.

14.2 Kui saan, siis kuidas selle asutuse või organisatsiooniga ühendust võtta?

Scottish Government Justice Directorate
Central Authority and International Law Team
St Andrew's House (GW15)
Regent Road
Edinburgh EH1 3DG
Šotimaa

Telefon: 00 44 131 244 3570
00 44 131 244 4829
00 44 131 244 2417

Faks: 00 44 131 244 4848

15 Kui mina elan muus liikmesriigis ja võlgnik asjaomases liikmesriigis:

15.1 Kas ma saan esitada taotluse otse asjaomase liikmesriigi ametiasutusele või eraõiguslikule organisatsioonile?

Te peaksite võtma ühendust asjaomase liikmesriigi keskasutusega. Iga sellise asutusega võib võtta ühendust otse.

15.2 Kui saan, siis kuidas selle ametiasutuse või organisatsiooniga ühendust võtta ja missugust abi võidakse mulle osutada?

Vt eespool.

16 Kas asjaomane liikmesriik on alla kirjutanud 2007. aasta Haagi protokollile?

Ei.

17 Kui asjaomane liikmesriik 2007. aasta Haagi protokollile alla kirjutanud ei ole, siis missugust õigust kohaldatakse elatisnõude suhtes vastavalt tema rahvusvahelise eraõiguse normidele? Millised need normid on?

Ülalpidamiskohustuste määрусega seoses kohaldatakse 1985. aasta perekonnaseadust (Šotimaa). Vastavad rahvusvahelise eraõiguse sätted sisalduvad [lapse hooldusõigust ja lapse elatist käsitlevates 1997. aasta eeskirjades](#) (muudetud kujul).

18 Milliste normidega tagatakse õiguskaitse kättesaadavus ELi siseste piiriüleste juhtumite korral (vastavalt ülalpidamiskohustuste määрусе V peatüki struktuurile)?

Määрусе artikli 56 kohaste õigustatud isikute taotlustega seoses antakse tasuta õigusabi automaatselt, välja arvatud juhul, kui leitakse, et taotlus on täiesti põhjendamatu.

19 Milliseid meetmeid on asjaomane liikmesriik võtnud, et tagada ülalpidamiskohustuste määрусе artiklis 51 loetletud toimingute elluviimine?

Selleks et tagada abi andmine kooskõlas artikliga 51, võeti täiendavaid meetmeid. Selleks muudeti muu hulgas õigusakte, kohtute kodukordi ja tasuta õigusabi andmist käsitlevaid sätteid.

See veebileht on osa portaalist „[Teie Euroopa](#)“.

Sooviksime teilt [tagasisidet](#) selle kohta, kui kasulikuks peate sellel esitatud teavet.

Viimati uuendatud: 04/08/2021

Käesoleva veebilehe omakeelset versiooni haldab Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku vastav riiklik kontaktpunkt. Tõlked on teostanud Euroopa Komisjoni teenistused. Originaali tehtavad võimalikud muudatused asjaomase riikliku ametiasutuse poolt ei pruugi kajastuda tõlkeversioonides. Komisjon ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustik ei võta mingit vastutust ega kohustusi seoses käesolevas dokumendis esitatud või viidatud teabe ega andmetega. Palun lugege õiguslikku teadaannet

lehekülje eest vastutava liikmesriigi autoriõiguste kohta.